

Datum

2025-10-08

Adress

Rönnebladsgatan 1 B

Diarienummer

GRF-2025-11900

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss Justitiedepartementet - Sänkt
straffbarhetsålder för allvarliga brott
STK-2025-1382**

Sammanfattning

Justitiedepartementet har skickat Utkast till lagrådsremiss - Sänkt straffbarhetsålder för allvarliga brott, som behandlar frågan om vid vilken ålder barn bör kunna straffas, på remiss till Malmö stad. Grundskolenämnden avstyrker förslaget om att straffbarhetsåldern sänks till 13 år för brott med minimistraff fängelse i fyra år eller mer samt försök, förberedelse och stämpling till sådana brott. Grundskolenämnden vill särskilt lyfta fram att utkastet genomgående saknar tillfredsställande resonemang om skolplikt och barns rätt till utbildning. Grundskolenämnden anser att lagstiftaren bör väga in förslagets effekt på barn och ungas skolgång innan förslagen realiserar. För det fall en sänkning av straffbarhetsåldern sker tillstyrker grundskolenämnden förslaget om att en sådan reglering ska vara tidsbegränsad. Grundskolenämnden delar inte bedömningen att förslagen enbart kan leda till marginella kostnadsökningar för kommunerna.

Yttrande

Grundskolenämnden har i sitt yttrande enbart beaktat de delar av utredningen som bedöms påverka grundskolenämndens verksamhetsområde.

**Justitiedepartementet föreslår en särskild reglering för sänkt
straffbarhetsålder**

Grundskolenämnden instämmer i Justitiedepartementets bedömning kring att en generell sänkning av straffbarhetsåldern inte vore ändamålsenligt eller önskvärt. Grundskolenämnden är dock kritiska till Justitiedepartementets förslag om en särskild sänkning av straffbarhetsåldern och att denna ska omfatta barn som fyllt 13 år. Grundskolenämnden ställde sig kritiska redan till utredningens förslag i SOU 2025:11 om en sänkning av straffbarhetsåldern till 14 år, och lyfte då särskilt att ökat fokus borde läggas på tidiga och förebyggande åtgärder samt rehabiliterande åtgärder vid behov. Vidare lyftes att man inte såg att förslaget skulle ha någon effekt på de som anstiftar till att unga begår brott och ser därmed en större risk att grov brottslighet trycks ner i ytterligare yngre åldrar. Grundskolenämnden instämde inte i bedömningen

om att risken för att allt yngre barn kommer att begå grova brott till följd av den föreslagna förändringen skulle vara ringa. Vidare efterlystes ett djupare resonemang från utredaren kring varför föreslagen förändring inte bedömdes eskalera denna utveckling.

Justitiedepartementets aktuella förslag om en mer långtgående sänkning än vad som föreslogs i SOU 2025:11 framstår inte som mer välmotiverat än vad som presenterades då. De resonemang som grundskolenämnden efterlyste då, och som bedöms vara av ännu större vikt när straffbarhetsåldern föreslås sänkas ytterligare ett år, saknas alltså.

Grundskolenämnden avstyrker därför alltså förslaget om en särskild sänkning av straffbarhetsåldern.

Den som fyllt 13 år ska kunna dömas till samma påföljder som andra lagöverträdare under 18 år

Grundskolenämnden anser, likt i sitt tidigare remissvar till SOU 2025:11, att lagstiftaren bör väga in förslagets effekt på barn och ungas skolgång innan förslagen kan realiserar. Inte enbart för att förslagen behöver vara förenliga med skolplikt och rätt till utbildning så som det regleras i 7 kap. skollagen (2010:800) och barnkonventionen, utan även för att en fullbordad skolgång är en av de starkaste skyddsfaktorerna som ett barn kan få med sig i livet. Det är inte möjligt att ta ställning till om en sänkning av straffbarhetsåldern av nu aktuellt slag är lämplig om det inte först finns konkreta förslag på samt resonemang kring hur dessa barns rätt till utbildning ska kunna tillgodoses vid verkställighet av sådana påföljder.

Grundskolenämnden anser alltså att frågan om utbildning är allt för väsentlig för att överlåtas till verkställande myndighet.

Grundskolenämnden avstyrker därför detta förslag, dels med hänsyn till nämndens inställning till förslaget om en särskild reglering, dels med hänsyn till det bristande resonemanget kring rätten till utbildning.

Samma regler som gäller för en misstänkt som fyllt 15 år ska tillämpas på den som fyllt 13 eller 14 år

Grundskolenämnden vill här lyfta att det aktuella förslaget helt saknar resonemang kring hur de barn som berörs av förslaget ska kunna tillgodoses utbildning på ett fullgott och ändamålsenligt sätt. Justitiedepartementet framhåller att häktade personer under 18 år har rätt till fyra timmars kontakt med personal eller annan varje dag och att dessa kontakter till exempel kan vara med skola. Grundskolenämnden menar här dock att en sådan kontakt är otillräckligt för att ersätta en fullvärdig skolgång för en 13- eller 14-åring. Att dessa barn potentiellt kan komma att sitta häktade i upp till fem månader kan innebära att relativt unga barn kan komma att gå miste om i princip en hel termins fullvärdig utbildning. Detta är särskilt allvarligt med hänsyn till vad

grundskolenämnden ovan lyft kring att skolgång är en mycket starkt betydande skyddsfaktor.

Grundskolenämnden avstyrker därför detta förslag med hänsyn till nämndens inställning till förslaget om en särskild reglering, men också särskilt med hänsyn till det bristande resonemanget kring rätten till utbildning.

Tidsbegränsad lagstiftning

För det fall resterande förslag träder i kraft tillstyrker grundskolenämnden förslaget om att dessa ska vara tidsbegränsade.

Förslagens konsekvenser för kommuner

Enligt förslagen ska man kunna häkta barn i potentiellt uppåt flera månader. Ovan har grundskolenämnden lyft att det är osannolikt att den utbildning som ges i häktet kan komma att motsvara en fullvärdig skolgång. Åtminstone går det i dagsläget inte att förstå hur en fullvärdig skolgång ska kunna ges med hänsyn till utkastets avsaknad av resonemang i frågan. När dessa barn kommer ut ur häktet är det enligt grundskolenämnden bedömning därför sannolikt att det kommer behöva sättas in insatser i form av särskilt stöd och dylikt, eller till och med låta dessa barn gå om en årskurs. Detta kommer naturligt att leda till ökade administrativa kostnader för de berörda skolorna. Förslagen bedöms därmed innebära mer än enbart marginella kostnadsökningar för kommunerna.

Samordning av föreslagna förändringar

Precis som Justitiedepartementet anger finns det flertalet pågående eller nyligen avslutade statliga utredningar inom angränsande område. Grundskolenämnden ser det som önskvärt att föreslagna förändringar inom området samordnas på ett vis som främjar en samlad implementering och underlättar för verkställande och/eller berörda aktörer.

Ordförande

Sara Wettergren (L)

Förvaltningschef

Peter Lindberg

Gustaf Kock (M), Karl-Assar Bagewitz (M) och Cecilia Barwén (M) anmäler reservation och avser inkomma med en skriftlig reservation, se bilaga 5.

Magnus Olsson (SD) och Richard Åhman Persson (SD) anmäler reservation och avser inkomma med en skriftlig reservation, se bilaga 6.